

Jesteś: [Strona główna](#) » [Informacje o UE](#) » [UE w pigułce](#) » [Instytucje UE](#) » [Europejski Bank Centralny](#)

Europejski Bank Centralny

Integracja gospodarcza w Unii Europejskiej opiera się na **Unii Gospodarczej i Walutowej**, w ramach której państwa członkowskie prowadzą ujednoczoną politykę gospodarczą i dążą do przyjęcia wspólnej waluty euro.

Europejski Bank Centralny (EBC) to jedna z podstawowych instytucji UE i najważniejszy organ Unii Gospodarczej i Walutowej. EBC stanowi centralny element **Europejskiego Systemu Banków Centralnych** (ESBC) skupiającego EBC oraz banki centralne państw członkowskich Unii Europejskiej.

Europejski Bank Centralny działa na podstawie art. 127-133 i art. 138 Traktatu o funkcjonowaniu UE oraz zgodnie ze Statutem ESBC i EBC (Protokół nr 4 dołączony do Traktatu). Traktat ustanowił EBC jako wyspecjalizowaną, niezależną instytucję powołaną do prowadzenia polityki pieniężnej w strefie euro. EBC uzyskał osobowość prawną oraz własne organy i uprawnienia decyzyjne. Centralna pozycja Europejskiego Banku Centralnego przejawia się m.in. w tym, że to on jest odpowiedzialny, zgodnie ze Statutem ESBC i EBC, za realizację zadań całego Systemu. EBC jest rdzeniem Eurosystemu i ESBC, realizując powierzone im zadania wspólnie z Krajowymi Bankami Centralnymi (KBC).

Głównym celem ESBC jest utrzymywanie stabilności cen.

Zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu UE do podstawowych zadań ESBC należą:

- definiowanie i realizacja polityki pieniężnej Unii,
- przeprowadzanie operacji dewizowych,
- utrzymywanie oficjalnych rezerw dewizowych państw członkowskich i zarządzanie tymi rezerwami,
- zapewnienie sprawnego działania systemów płatniczych.

Realizując zadania podstawowe, ESBC wypełnia również zadania dodatkowe. Należą do nich przede wszystkim:

- emisja banknotów euro będących jedynym oficjalnym środkiem płatniczym w państwach, które przyjęły tę walutę,
- gromadzenie informacji statystycznych niezbędnych do wykonywania zadań ESBC.

Ponadto ESBC prowadzi działalność analityczno-badawczą, prawotwórczą, pełni funkcję doradczą oraz uczestniczy we współpracy na forum międzynarodowym w kwestiach należących do kompetencji ESBC.

Organy decyzyjne Europejskiego Banku Centralnego

Organy decyzyjne EBC są jednocześnie organami decyzyjnymi ESBC i Eurosystemu. Są to:

Rada Prezesów - składa się z członków Zarządu EBC i prezesów krajowych banków centralnych państw strefy euro. Podejmuje ona decyzje konieczne do realizacji zadań nałożonych na ESBC, w tym w szczególności dotyczących realizacji polityki pieniężnej w państwach, których walutą jest euro.

Zarząd - składa się z prezesa, wiceprezesa i czterech członków. Prezes, wiceprezes i pozostali członkowie Zarządu są mianowani przez Radę Europejską na zalecenie Rady i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz z Radą Prezesów EBC. Wybierani są spośród osób o uznanym autorytecie i doświadczeniu zawodowym w dziedzinie pieniądza lub bankowości. Mandat członków zarządu trwa 8 lat i nie jest odnawialny.

Rada Ogólna - składa się z prezesa i wiceprezesa EBC oraz z prezesów banków centralnych państw członkowskich UE. Pozostali czterej członkowie Zarządu EBC mogą brać udział w posiedzeniach Rady, ale nie mają prawa głosu. Rada Ogólna pełni funkcje doradcze, wspomagające i administracyjne. Jest ona swoistym łącznikiem oraz platformą wymiany informacji i doświadczeń między państwami, których walutą jest euro, oraz tymi państwami członkowskimi UE, które jeszcze nie przyjęły euro. Rada Ogólna będzie funkcjonować do czasu przyjęcia euro przez wszystkie państwa członkowskie UE.

Niezależność EBC

Niezależność EBC względem innych organów władzy w UE ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego prowadzenia polityki pieniężnej, której priorytetowym celem jest utrzymanie stabilności cen. Owa niezależność została zagwarantowana Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dawny TWE) oraz w Protokole w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego. Miało to zasadnicze znaczenie w czasie formowania się EBC, gdy musiał on wypracować sobie odpowiednią reputację i wiarygodność. W trakcie ustalania stopnia niezależności EBC ścierały się ze sobą różne wzorce. Z jednej strony był Deutsche Bundesbank, z daleko posuniętą niezależnością, z drugiej strony znajdowały się wzory Banku Anglii (Bank of England) i Banku Danii (Danmarks Nationalbank), z formalnym i faktycznym podporządkowaniem Ministerstwu Finansów. Ostatecznie zwyciężyła koncepcja modelu niemieckiego, który wyróżnia się wysokimi osiągnięciami w zakresie prowadzenia skutecznej antyinflacyjnej polityki monetarnej.

Niezależność EBC i poszczególnych krajowych banków centralnych UE przejawia się w czterech aspektach jako:

Niezależność funkcjonalna polega na formalnej i materialnej zgodności statutowych kompetencji krajowych banków centralnych z postanowieniami Traktatu w kwestii celów i zadań ESBC.

Niezależność instytucjonalna Europejskiego Systemu Banków Centralnych jest zagwarantowana w art. 130 Traktatu o funkcjonowaniu UE. Zgodnie z nim ani EBC, ani KBC, ani członek któregośkolwiek z ich organów decyzyjnych wykonując swoje uprawnienia, zadania i obowiązki nie mogą zabiegać o żadne instrukcje, ani przyjmować sugestii od instytucji, organów ani jednostek organizacyjnych Unii, rządów Państw Członkowskich lub innych organów. Jednocześnie artykuł zobowiązuje instytucje i organy Unii oraz rządy Państw Członkowskich do nie wywierania wpływu na członków organów decyzyjnych EBC i KBC przy wykonywaniu ich zadań. Jest to naczelna zasada, której należy przestrzegać bezwzględnie.

Niezależność personalna oznacza samodzielność organów decyzyjnych w ESBC przy wykonywaniu zadań ESBC. Gwarantuje ją sposób powoływania i odwoływania członków organów kierowniczych oraz odpowiednio długa kadencja sprawowanych przez nich funkcji. Kadencja członków Zarządu EBC trwa osiem lat i nie podlega przedłużeniu, zaś prezesów krajowych banków centralnych nie mniej niż pięć lat.

Niezależność finansowa polega na zapewnieniu EBC i KBC niezbędnych środków do realizacji zadań ESBC. Prowadzenie samodzielnej polityki pieniężnej przez ESBC wymaga uniezależnienia go od wpływu władz politycznych, które mogłyby uzależniać dopływ środków od podejmowanych decyzji. Kapitał założycielski EBC wynosi ponad 5,7 mld euro i pochodzi z wpłat od krajowych banków centralnych wszystkich państw członkowskich UE.

Szeroka niezależność ESBC wzbudza obawy, nie oznacza to jednak, iż jest pozbawiona **kontroli zewnętrznej**. EBC ma obowiązek opracowywania i publikowania sprawozdań z działalności ESBC przynajmniej raz na kwartał. Skonsolidowane zestawienie ESBC jest publikowane co tydzień. EBC przedstawia corocznie sprawozdanie z działalności ESBC i polityki walutowej za rok poprzedni i bieżący Parlamentowi Europejskiemu, Komisji Europejskiej, Radzie UE i Radzie Europejskiej. Powyższe formy sprawozdawczości nie ograniczają w żaden sposób niezależności instytucjonalnej, gdyż mają charakter informacyjny i nie podlegają zewnętrznej akceptacji. Kontrolę sądową nad EBC w zakresie zgodności aktów EBC z prawem oraz ochrony jego praw pełni Trybunał Sprawiedliwości UE. Rozstrzyga on sprawy unormowane w Traktacie, treści nie będące w jego jurysdykcji rozstrzygają sądy krajowe.

Rachunki EBC i KBC są kontrolowane przez niezależnych, zewnętrznych rewidentów, zarekomendowanych przez Radę Prezesów i zatwierdzonych przez Radę UE. Rewidenci mają uprawnienia do kontroli wszystkich ksiąg i rachunków EBC i KBC oraz do uzyskania pełnej informacji o ich transakcjach. ESBC prowadzi także działalność publikacyjną z zakresu prowadzonej przez siebie działalności. Opracowuje analizy, informuje społeczeństwo poprzez oficjalne przemówienia i wywiady członków Zarządu i Rady Prezesów.

EBC ma siedzibę we Frankfurcie nad Menem

Zwróć uwagę:

- Europejski Bank Centralny (EBC) - bank centralny wspólnej waluty europejskiej, euro;
- Europejski System Banków Centralnych (ESBC) - składa się z EBC i krajowych banków centralnych wszystkich państw członkowskich UE, niezależnie od tego, czy przyjęły one euro. Jest kierowany przez organy decyzyjne EBC. ESBC jako całość nie ma osobowości prawnej, mają ją natomiast konstytuujące go elementy: EBC jako podmiot prawa międzynarodowego i KBC – ustanowione na mocy praw krajowych;
- Eurosystem - składa się z EBC i krajowych banków centralnych tych państw, które przyjęły euro;
- Eurogrupa - grupa składająca się z ministrów finansów państw członkowskich UE, których walutą jest euro.

Zobacz także:

Serwisy internetowe banków centralnych Państw Członkowskich UE

Europejski Banku Centralny - [European Central Bank](#)

Polska - [Narodowy Bank Polski](#)

Austria - [Oesterreichische Nationalbank](#) (kraj należący do strefy euro)

Belgia - [Nationale Bank van België](#) - Banque Nationale de Belgique (kraj należący do strefy euro)

Bułgaria - [Narodowy Bank Bułgarii](#)

Cypr - [Central Bank of Cyprus](#) (kraj należący do strefy euro)

Dania - [Danmarks Nationalbank](#)

Czechy - [Česká Národní Banka](#)

Estonia - [Eesti Pank](#) (kraj należący do strefy euro)

Finlandia - [Suomen Pankki](#) (kraj należący do strefy euro)

Francja - [Banque de France](#) (kraj należący do strefy euro)

Grecja - [Bank of Greece](#) (kraj należący do strefy euro)

Hiszpania - [Banco de Espana](#) (kraj należący do strefy euro)

Holandia - [De Nederlandsche Bank](#) (kraj należący do strefy euro)

Irlandia - [Central Bank of Ireland](#) (kraj należący do strefy euro)

Litwa - [Lietuvos Bankas](#)

Łotwa - [Latvijas Banka](#)

Luksemburg - [Banque Centrale du Luxembourg](#) (kraj należący do strefy euro)

Malta - [Central Bank of Malta](#) (kraj należący do strefy euro)

Niemcy - [Deutsche Bundesbank](#) (kraj należący do strefy euro)

Portugalia - [Banco de Portugal](#) (kraj należący do strefy euro)

Rumunia - [Banca Națională a României](#)

Słowacja - [Národná Banka Slovenska](#) (kraj należący do strefy euro)

Słowenia - [Banka Slovenije](#) (kraj należący do strefy euro)

Szwecja - [Sveriges Riksbank](#)

Węgry - [Magyar Nemzeti Bank](#)

Wielka Brytania - [Bank of England](#)

Włochy - [Banca d'Italia](#) (kraj należący do strefy euro)